

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

III. An primi homines perfectissima corpora in sua creatione acceperint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

dicta tracto esse formata est mulier, & in loco ossis caro suppleta est. Et ita itum clarat mysteria, propter que significanda ita factum est. Quocirca probabiliter dici potest, solam, & nudam costam Deum ab Adam tulisse, & ex illa sola, ossa, & carnem Eue formasse. Nihilominus potuisse Adam dicere, & caro de carne mea, ad significandum, integrum corpus Eue fuisse ex ipso formatum. Nam ibi tam nomine ossis, quam carnis, totum corpus Eue significatum est; fit autem illa repetitio, tum (vt dixi) ad indicandam integritatem corporis Eue: tum maxime ad magis commendandam vtriusque coniunctionem. Et quia costa Eue per diuisionem carnis eius, & quasi ex visceribus eius educta fuerat: ideo etiam dicere potuit, & caro de carne mea, etiam illa particula carnis non fuisset formata. Fateor tamen prius modo magis propriè verba illa explicari. Quamuis autem concedamus, costam simul cum carne ex Adam sumptam esse, nihilominus, iuxta opinionem D. Thomæ, secundum est, non eodem modo esse restitutam, sed puram carnem, vt verba Scripturæ magis significant. Quia costa non erat necessaria, cum esset vltra naturale nenum: caro autem necessaria erat. Tum quia pars illa corporis naturaliter carne est repleta. Tum etiam vt vacuitas illa corporis perfectæ, & fine vltimo signo diuisionis, aut cicatricis consolidaretur.

23. *ad 5. exem-
plum.* Viniū exemplum Caietani alienū est ab hac historia, quam tractamus, & ideo quicquid de illo sentiatur, scilicet, an verba, quibus fertur De^o maledixisse serpentem post peccatum primorū hominū, propriē vel metaphoricē accipiantur, nihil ad præsentem causam refert. Nam illa reseruntur in cap. 3. hæc in cap. 2. Genes. & ibi materia ipsa, & circumstantiæ litteræ possunt sufficienter indicare metaphoram, quod in præsentī non inuenitur. Itaque illa verba Domini ad serpentem iuxta probabiliorē opinionē ad dæmonem sub figura serpentis representati dirigebantur. Et ideo sub verbis, quæ secundum corticē litteræ in serpentem, prout re vera est quoddam animal abominabile, & horribile, ac infestum hominibus, metaphoricē continetur. Litteralis sensus significans penam dæmoni impositam, & præsignificās vindictā de illo sumendam, eo quod genus humanum in peccatum induxisset. De qua re videri potest Augustin. lib. 2. de Gen. contra Manich. c. 17. & 18. & lib. 11. Genes. ad lit. cap. 36. Epiphan. contr. Ophitas, hæresi 37. & Theodoret. q. 34. in Genes. & alij expolitores ibi.

24. *Dubium
vltimum.* Vltimo inquiri hic poterat, an corpus Eux im-
mediatè fuerit à Deo formatum, vel in eo opere
ministrerium aliquod Angelus habuerint, & au-
bito, & in instanti aut cum successione aliqua for-
matio illa facta fuerit. Sed hæc eodem fere modo
definienda sunt, quo similia de corpore Adæ tra-
ctauimus. Solum est certius, in hac formatione
aliquid fuisse præuium, quod successiue, & per lo-
calem motum factum est, nimirum, ablationem
costæ à corpore Adæ. Oportuit enim carnem ape-
rirî, & costam euelli, seu diuidi ab alijs partibus, &
extra corpus trahi, quæ omnia non sunt sine mo-
tu, & successione. Quamuis enim cogitare quis
valeat, potuisse Deum costam à corpore extrahere
sine transitu per medium, ac proinde sine diuisio-
ne carnis Adæ, & sine motu locali successiuo, sed
per subitum transitum ab extremo ad extremum
sine medio: non oportet tamen tale miraculum
in hoc opere fingere, cum neque in Scriptura insi-
nuetur, neque necessarium sit. Vnde Patres supra
allegati censent apertum fuisse latus Adæ, fuisseq;
figurarum apertionis lateris Christi dormientis in
Cruce. Hinc ergo August. 9. Gen. ad lit. ca. 15. fate-
tur dici posse, potuisse aliquid in hoc opere per
Angelos fieri, quamuis formare Euxam ex costâ, &

CAPVT III.

An primi homines perfectissima corpora in sua
creatione acceperint.

TRACTAMUS de perfectione individuali, nam
specifica nihil noui est, quod dicamus. In
quolibet autem particulari corpore humano, plu-
res perfectiones desiderari, seu spectari possumus,
scilicet integritas membrorum omnium, magni-
tudo corporis, quam habere solet in xate per-
fecta, & consequenter proportionata quantitas fin-
gulorum membrorum, & vniuersae accommoda-
ta. Item conueniens dispositio, & temperamē-
tum corporis, & debita humorum proportio, ex
qua sanitas sequitur, & virtus, ac efficacia ad ex-
terius, & interius sentiendum, & ad alias actiones
corporis exercendas, ac denique hac comitari so-
let corporis pulchritudo. De his ergo omnibus
certum est primos homines in sua creatione has
perfectiones in gradu conueniente sibi accepisse.
Quia vero non est de omnibus aequalis certitudo,
neque etiam est eodem modo de omnibus in-
telligendum, ideo breuiter de singulis dicam.

Primum ergo circa integritatem cauendus est error, quod Caïro verbo Adam, *hæref. s.* dixit hæref. *hæref. 66.* refert quorundam qui perierunt primos homines ante peccatum sensu viuis caruisse, autorem autem in particulari non refert. Quisquis autem fuerit, moueri potuit vel ex eo, quod ante peccatum suū nuditate non videbatur, vel ex eo, quod statim ac peccauit, de illis dicitur, *Aperi sunt oculi amborum, cumque cognouissent sese nudos.* &c. At verò hic error manifestè repugnat literæ Genesim. nam c. 2. dicitur, ad auxilium Dei animalia ad Adam, *vt videret, quod careret*, quod certe facere non posset, nisi videret ea. Et infra, *Deus adduxit euā ad adam, dixitque ei Adam: Hęc nudi sunt, &c.* hoc autem dixit, *viſam*, sibi simili, & cap. 3. de Eua prius quā peccasset, dicitur, *Viſam meum, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulcherrimum visus, aspectusque delectabile, &c.* Præterea, Deus posuit hominem in Paradiso, vt operaretur, & custodiret illum, dixitque illi, *De omni ligno Paradisi comedes, de ligno autem scientia boni & mali non comedis.* Quomodo autem vel illud faceret, vel inter hæc discerneret, si visu careret? Ergo illa hæref. insulsiſſima, & omni rationi repugnans. Cur enim homines homines cæcos creauisset? Verba autem illa, *Aperi sunt oculi amborum, per illa, qui habentur in fine capitis secundi* explicanda sunt, *erat. a. vi.* non *erubescere nudos.* Adam scilicet, & vxore illi, non *erubescere*. Igitur ante peccatū videbant Adam, & Eua, & esse nudos, sed non ita videbant, vt erubescerent, quia

Nullam legem senserunt in membris suis, regnantem legi mentis suae, ut dixit Alcuinus q. 59. in Genes. & addit, nihil enim putabant velandum, quia nihil senserant refrenandum. Post peccatum vero aperti dicuntur oculi eorum, quia ita videre inceperunt, ut rebellionem carnis sentirent, & ideo erubescerent. Sic Aug. 14. de Ciuit. c. 17. ubi inter alia dicit: Neque enim caci creati erant, ut imperitum vulgus opinatur, &c. Eadem est communis interpretatio Patrum in Gen.

Hoc ergo excluso errore, certissimum est, primos homines, quoad omnem membrorum integritatem perfectos fuisse creatos, id est, cum omnibus partibus organicis, & sensibus omnibus intactis, sine villo defectu, vel impedimento ad operationes membrorum, & sensuum perfecte excedendas. Ita docent, vel potius vt manifestum supponunt Patres, & Theologi, & ceteri Scriptores in Gen. & probatur ex verbis illis: *Vidit Deus cuncta quae fecerat, & erant valde bona.* Ergo etiam corpus hominis erat valde bonum: quod profecto non haberet si esset mancum, aut mutilum: ergo saltem erat perfectum quoad integritatem debitam. Deinde cetera animalia integra fuerunt creata in corporibus suis. Vnde post eorum creationem dicitur: *vidit Deus, quod esset bonum:* ergo multo magis homo, qui, vt praefert ceteris, creatus est. Denique opera Dei perfecta sunt, & hoc pertinet ad bonitatem, sapientiam, & omnipotentiam eius. Ergo maxime debuit hanc perfectionem ostendere in homine, quem innocentem creabat. Vnde optima ratio colligitur, quia omnes defectus corporales humanae naturae per peccatum introducti sunt, nam sunt poena peccati, vt infra viderimus: ergo in sua creatione, & ante peccatum illos non habuit, ac proinde cum corporibus intactis, & perfectis homines creati sunt.

Circa secundam perfectionem dicendum est, primos homines in perfecta aetate, & totius corporis, omniumque membrorum augmento consummato fuisse creatos. Hoc docuit Magist. sent. in 2. dist. 17. & ibi alij Scholastici. Et sumitur ex D. Thom. d. q. 91. artic. 3. & 4. Et probari solet ex Aug. 6. lib. Gen. ad litter. c. 13. Sed ibi (vt notauit Perer. lib. 4. in Gen. disp. de format. corporis humani, q. 3.) Augustinus interrogando magis, quam asserendo loquitur. Affermat autem & potuisse Deum hominem ita creare, & id fecisse, quod omnipotentem, & sapientem posse ac facere congruebat. Quis autem dubitet, congruentissimum fuisse, Deum creare primos homines cum perfecto augmento, & integris viribus corporis, ac membrorum omnium. Expressius id docet August. libr. 1. de Peccat. mer. & remis. ca. 37. ubi id confirmat exemplo aliorum animantium. De quibus hoc supra diximus, imo etiam de omnibus viuientibus, id ibi adducta a fortiori de hominibus probant, scilicet, quia decet, vt quae a Deo immediate sunt, perfectam dispositionem recipiant. Item quia hoc pertinet ad perfectam naturae institutionem, quae tunc fiebat, vt in hominis productione consummata est. Item ponderauimus verba illa, quae hominibus etiam specialiter dicta fuerunt, *Crescite, & multiplicamini.* In quibus verbum *crescite*, non ad augmentum propriorum corporum refertur, sed ad augmentum in numero, & multitudine, vt statim explicatur per verbum *multiplicamini.* Et ideo praemittitur ibidem, *masculum, & feminam creauit eos*, quia, scilicet, ad illud genus augmenti vterque sexus erat necessarius.

Queri autem solet, in qua aetate fuerit Adam creatus. Et quia in eo aetas per cursum temporis computari non potuit, sensus interrogationis est de augmento corporis, ad quod in tanto, vel tanto tempore peruenire potuisset, si ordinario more

Suarez de opere sex dierum.

do in corpore, & aetate creuisset. In hoc ergo sensu dixit Caietanus, creatum fuisse sexaginta annorum, quia haec erat tunc aetas perfecta, quod tempus augmenti propter magnum naturae vigorem per tot annos tunc durare potuisset. Pererira vero solum dicit credibilis esse eo tempore aetatem hominis perfectam non ante quinquagesimum annum futuram fuisse. Quia singulae aetates debuissent esse proportionatae durationi totius vitae: tempus autem integræ vitæ hominis tunc erat decuplo longior, quam nunc sit: ergo singulae aetates etiam erant longiores, & consequenter etas perfecta diuturniori etiam tempore consummabatur. Atenim profecto, si augmentum efficax est, non minus probat fuisse Adam sexaginta annorum, quam quinquaginta. Imò etiam probat, fuisse plus quam centum annorum, quia, seruata proportionem, centum anni vix erat nona pars ætatis totius vitæ: nunc autem aetas perfecta multo ante nonam partem temporis vitæ acquiritur. At illud non multum credibile videtur.

Quin potius D. Hieronym. epist. 27. ad Eustoch. quæ est epitaphium Paulæ matris, circa finem dicit, *non esse surrecturos in virum perfectum in mensuram ætatis plenitudinis Christi*, & addit, *In qua & Adam iudai conditum autumant.* Quod ipse non tantum refert, sed etiam probat, vt ibi notat, & sequitur Marianus Victor: iuxta quam sententiam creatus fuit Adam annorum ultra triginta, & citra quadraginta, seu annorum triginta quatuor, plus minusve, quod est profecto verisimile. Primum propter proportionem ad corpus Christi, & ad corpora resurgentium. Deinde magis ad litteram, quia in illo mundi initio propter naturæ vigorem illud tempus erat sufficiens, vt homo perueniret ad ætatem sufficienter perfectam, in qua & sufficientem corporis magnitudinem, & integras vires corporis, & optimam dispositionem organorum omnium, & sensuum ad vsum scientiæ, & prudentiæ, acquirere posset. Ergo illud tempus sufficientissimum erat, vt in ea aetate Adam crearetur. Neque est improbabile idem tempus fuisse tunc sufficiens ad totum corporis augmentum acquirendum, propter eundem naturæ vigorem: longior autem vita esse poterat in illo statu augmenti perfecto. Quia propter eundem naturæ vigorem, & propter alias fortasse circumstantias loci, & celestis influentiæ, &c. difficilior virtus corporum diminuebatur, & ideo tardius in ore eueeniebat: vel certe quamuis intra illud tempus non perueniret ad statum augmenti, non erat necessarium, Adam in eo statu creari, sicut neque in alijs animalibus, aut arboribus erat id necessarium. Praesertim quia corpus humanum præcipue datur ad vsum animæ rationalis, vt talis est: & ad hunc vsum poterat esse maxime perfectum, etiam si in corporali augmento ad terminum non peruenisset.

Solet vltius quæri, quante magnitudinis fuerit corpus Adæ. Nam aliqui olim dixerunt fuisse ingentis magnitudinis. Refert enim Moses Barcephai in lib. de Paradi. ca. 14. tom. primo Biblioth. p. 10. quosdam Doctores dixisse, primos homines ex terra Paradiso affinis in Syriam per mare pedibus comisse, cum essent stature procerissimæ. Quod, vt ait, ex Athanasio, & Cyrillo comprobare nitebantur, & ipse non reprobatur. Ego vero nullum fabulæ huius vestigium in Athanasio, vel Cyrillo inuenio, & rem ipsam incredibilem iudico, propter multa, quæ omitto, quia (vt opinor) à quolibet prudenti facile considerari possunt. At vero Ioannes Lucidus libr. 1. de Emend. temporum, c. 4. licet non tantam proceritatem corpori Adæ tribuerit, dixit tamen fuisse inter gigantes maximum. Sed neque hoc etiam probabile est, quia quantum ex Gen. 6. colligi potest,

6. Responso verisimilior ex Hier.

7. Suadetur multipliciter.

7. Cuius statum res fuit cor. p. 10. ad. Responso apud Bibliothecam Patrum fabulosa.

Ioannis Lucidus responso.

Responso 1.

teft. gigantes poft mortem Adami inceperunt. Et
præterea tanta proceritas corporis non pertinet
per fe ad perfectionem corporis humani, aliàs &
Chriftus Dominus illam affumpfiffet, faltem in
refurrexione, & omnibus refurgentibus danda
effet. Contrarium autem in vtroque exemplo cer-
tum eft. Ratio verdè effe videtur, quia illa proce-
ritas nec ad pulchritudinem humanæ ftaturæ, nec
ad eas actiones, quæ maximè perfectæ, & humane
sunt, confert. Quocirca in hoc puncto nihil aliud
dicere fopsumus, nifi datum effe Adæ corpus per-
fectæ magnitudinis, & humanæ naturæ maximè
conuenientis, iuxta ea, quæ in fequenti puncto di-
cemus.

8. Circa tertiam perfectionem de temperamento,
Affertio 3. & dispositione, ac pulchritudine corporis. In primi-
circatertia mos assero, primos homines habuisse magnam, &
perfectionem consummatam perfectionem in his omnibus, quod
 ad corpus pertinent quantum iuxta conditionem
 sui status, & nature illis expediebat. Hoc in primi-
Probaturne probatur ex illa generali ratione, quod opera Dei
placuer. perfecta sunt. Et deinde, quia cum illi homines, vt
 essent parentes vniuersi humani generis procrea-
 rentur, dequit esse etiam in corporibus perfectis-
 simos. Denique quia corpus, & temperamentum
 eius esse debet proportionatum perfectioni ani-
 mæ in virtute, & acumine intelligendi, cui corpus
 maxime inferuire debet. Ad hoc autem maxime
 confert optima corporis complexio, & huic cor-
 respondet optima dispositio in organis sensuum, &
 in his omnibus cum perfecta quantitate, & per-
 fectione membrorum pulchritudo confurgit. Cum
 ergo animæ primorum parentum valde perfecta
 fuerint, vt infra videbimus, etiam in corporibus
 omnes dictas perfectiones habuisse, dubitandum
 non est. Et hic adeo possunt, quæ de similibus per-
 fectionibus corporis Christi diximus in 1. tom. 3. p.
 disp. 32. sect. 2.

9. Solent autem quæri, an in his perfectionibus corporis Adam Christum exceſſerit, vel e conuerſo. Quæ dubitatio æ alia quodammodo penderet, ſcilicet an perfectiſſimum temperamentum corporis humani terminetur ad maximum, etiam in ordine ad potentiam Deiaſolutam, vel quocunque dato certo perfectionis gradu poſſit fieri perfectior intra latitudinem temperamenti connaturalis homini. Quod etiam de pulchritudine, & alijs diſpoſitionibus corporis interrogari poteſt. Quia verò hæc quæſitio phyſica eſt, illam omittimus, & breuiter dicimus, ſi in his perfectionibus datur ſummus terminus, qui connaturalis homini eſſe poſſit, veriſimile eſt corpora Chriſti, & Adæ illum gradum perfectionis habuiſſe, quia non eſt inconueniens, vt in aliqua perfectione naturali æqualitatem habuerint. Si verò nullus eſt talis terminus, maniſeſtum eſt, neque Chriſtum, neque Adam habuiſſe in hoc genere ſummam perfectionem poſſibilem: & non minus certum eſt, vt unumque habuiſſe magnam, & in ea potuiſſe æqualitatem habere: ſi verò aliqua inter eos fuit inæqualitas, exceſſus quidem perfectionis Chriſto tribendus eſt, vt ibidem dixi.

De hac verò corporis perfectione vterius tractari potest dubium, an corpus Adæ mortale, & passibile fuerit. Tamen hoc dubium infra ex professo tractandum est, & circa pœnas, quas genus humanum propter peccatum incurrit, & perfectionem itatus innocentia explicando. Et ideo nunc breuiter dicimus, corpus pluribus modis posse esse impassibile, & immortale. Vno modo per naturam, & ab intrinseco: & hoc modo certum est, corpus Adæ non fuisse impassibile. Tum quia tale corpus non est naturale homini. Habet autem Adam corpus naturale, & essentiale homini, aliàs non fuisset verus, seu integer homo. Tum